

KARTA MODUŁU

I. OGÓLNE INFORMACJE O MODULE						
PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA IM. WITELONA W LEGNICY WYDZIAŁ NAUK SPOŁECZNYCH I HUMANISTYCZNYCH						
Kierunek studiów:		Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna				
Poziom studiów:		jednolite studia magisterskie				
Profil studiów:		praktyczny				
Forma studiów:		stacjonarne				
Nazwa modułu:		Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza				
Rodzaj modułu:		obowiązkowy				
Język wykładowy:		język polski				
Rok studiów:	I	Formy prowadzenia zajęć wraz z liczbą godzin dydaktycznych:				
Semestr:	2	Wykład	Ćwiczenia	Warsztaty	Seminarium	Praktyka zawodowa
Liczba punktów ECTS:	2	15	15	-	-	-
Forma zaliczenia:		Zaliczenie na ocenę.				
Wymagania wstępne w zakresie wiedzy oraz umiejętności:		Podstawowa wiedza z zakresu pedagogiki ogólnej i psychologii.				
II. CELE KSZTAŁCENIA						
Cele kształcenia:						
Cel 1: Przekazanie studentom wiedzy o teoretycznych podstawach procesu opieki i wychowania. Cel 2: Zapoznanie studentów z terminologią stosowaną w pedagogice opiekuńczo-wychowawczej, elementami składowymi procesu opieki i związku opieki z wychowaniem. Cel 3: Przekazanie wiedzy z zakresu pracy opiekuńczo-wychowawczej z ludźmi w różnym wieku i o różnym statusie społecznym. Cel 4: Kształcenie umiejętności konfrontowania posiadanej wiedzy o działalności opiekuńczej i wychowawczej z rzeczywistością, jej krytyczne ocenianie i twórcze z niej korzystanie. Cel 5: Kształcenie umiejętności wykorzystania wiedzy w rozwiązywaniu konkretnych problemów opiekuńczo-wychowawczych i prezentowaniu własnych pomysłów, wątpliwości i sugestii. Cel 6: Nabycie przez studentów świadomości doceniania znaczenia pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej dla utrzymania i rozwoju prawidłowych więzi społecznych w środowiskach oraz odnoszenie zdobytej wiedzy do projektowania działań opiekuńczo-wychowawczych w przedszkolu i szkole.						
III. EFEKTY UCZENIA SIĘ WRAZ Z ODNIESIENIEM DO EFEKTÓW KIERUNKOWYCH ORAZ METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW						
Efekt	Student, który zaliczył moduł w zakresie:			Odniesienie do efektów kierunkowych	Metody weryfikacji	
wiedzy:						
W01	ma pogłębioną wiedzę w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, procesu wychowania, wychowania przez opiekę, wykorzystuje ją w codziennej pracy nauczycielskiej do efektywnego organizowania i wspierania integralnego rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym i młodszym szkolnym oraz udzielania pomocy, wsparcia, rodzicom/opiekunom w wychowaniu dziecka			K_W02 K_W04 A.1.W2.	pisemny sprawdzian wiedzy, udział w dyskusji	
umiejętności:						
U01	dokonuje obserwacji sytuacji i zdarzeń opiekuńczo-wychowawczych, analizuje je, proponując rozwiązanie problemów wykorzystując posiadaną wiedzę teoretyczną w sposób refleksyjny i krytyczny			K_U01 A.1.U1.	przygotowanie prezentacji, aktywność na zajęciach	

U02	skutecznie wykorzystuje posiadaną wiedzę z zakresu pedagogiki w pracy opiekuńczo-wychowawczej z dzieckiem uczniem a także informacje uzyskane na jego temat od specjalistów (psychologa, logopedy, pedagoga, lekarza) i rodziców lub opiekunów dziecka lub ucznia, prezentuje własne pomysły wątpliwości oraz sugestie poparte rozbudowaną argumentacją teoretyczną	K_U14 A.1.U2.	przygotowanie prezentacji, aktywność na zajęciach
kompetencji społecznych:			
K01	stosuje normy etyczne w działalności opiekuńczo-wychowawczej, kierując się przede wszystkim szacunkiem dla godności każdego człowieka; docenia znaczenia pedagogiki dla rozwoju osoby i prawidłowych więzi w środowiskach społecznych	K_K01 A.1.K1.	obserwacja postaw studenta
K02	jest gotów do współpracy na rzecz dobra dzieci w wieku przedszkolnym i młodszym szkolnym z pedagogami, rodzicami lub opiekunami dzieci/uczniów i innym zespołem profesjonalistów w zakresie opieki i wychowania dziecka lub ucznia	K_K04 A.1.K3.	obserwacja postaw studenta
IV. TREŚCI PROGRAMOWE			
Treści programowe (tematyka zajęć, zaprezentowana z podziałem na poszczególne formy zajęć z określeniem liczby godzin potrzebnych na ich realizację)			
Wykłady:			
Kod	Tematyka zajęć	Liczba godzin	
W1	Status naukowy pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej. Geneza opieki nad dzieckiem w Polsce. Podstawowe pojęcia: opieka i wychowanie.	2	
W2	Klasyfikacja potrzeb ludzkich, potrzeby ponadpodmiotowe, cechy potrzeb i ich kształtowanie, potrzeby substandardowe, piramida potrzeb A. Masłowa. Podstawy diagnozowania potrzeb opiekuńczo-wychowawczych i ich rozpoznawanie i zaspokajanie.	2	
W3	Zakresy opieki wyznaczone przedmiotem, podmiotem, funkcjami i przejawami opieki w ciągu życia jednostki.	2	
W4	Kategorie opieki: opieka jako kategoria rodzinna, moralna, społeczna, prawna i wychowawcza.	2	
W5	Funkcje opieki - funkcja homeostatyczna - jej warstwa obiektywna i subiektywna, egzystencjalno-generatywna, regulacyjna, usamodzielniająca, socjalizująca.	2	
W6	Zasady opieki wychowawczej w procesie opiekuńczo-wychowawczym: zasada opieki sprawiedliwej, opieki optymalnej, czynnego udziału podopiecznych, wychowawczego charakteru opieki, wychowawczego oddziaływania na potrzeby.	2	
W7	Metody pracy opiekuńczo-wychowawczej.	2	
W8	Systemy wsparcia dziecka i rodziny. Opieka nad osobą starszą w rodzinie i poza nią.	1	
Ćwiczenia:			
Kod	Tematyka zajęć	Liczba godzin	
ĆW1	Omówienie podstawowych pojęć metodyki pracy opiekuńczo-wychowawczej: opieka, pomoc, profilaktyka, kompensacja, reedukacja, rehabilitacja, rewalidacja, metodyka, resocjalizacja, potrzeba, sieroctwo, adopcja, diagnoza, ratownictwo, socjalizacja, empatia.	2	
ĆW2	Sieroctwo społeczne – analiza przyczyn, skutków i sposobów zapobiegania i kompensacji (rodzina adopcyjna, zastępcza, rodzinny dom dziecka, wioska dziecięca, dom dziecka, ośrodek szkolno-wychowawczy, dom wczasów dziecięcych, pogotowie opiekuńcze, internat, bursa szkolna, świetlica szkolna, świetlica środowiskowa, świetlica terapeutyczna, ogniska wychowawcze – ich zadania i zasady organizacji).	2	
ĆW3	Charakterystyka działalności opiekuńczo-wychowawczej szkoły i przedszkola.	2	
ĆW4	Analiza procesu opieki nad dzieckiem w czasie choroby i rekonwalescencji.	2	
ĆW5	Przeanalizowanie funkcji opiekuńczej i wychowawczej w rodzinie o różnej strukturze.	2	

ĆW6	Analiza procesu planowania (projektowanie) działalności opiekuńczo-wychowawczej – pojęcie: planowania, planu pracy, kategorie treściowe planu, plan a program (na czym ten związek polega). Omówienie procedury planowania pracy opiekuńczo-wychowawczej w szkole.	2
ĆW7	Omówienie opieki nad dzieckiem w rodzinie – rola matki, ojca, rodzeństwa, dziadków.	2
ĆW8	Analiza dyspozycji osobowościowych, modelu kształcenia opiekuna – wychowawcy.	1

V. METODY KSZTAŁCENIA, NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

1. Metody kształcenia: wykład konwencjonalny, wykład konwersatoryjny, dyskusja, metoda problemowa, ćwiczeniowa oparta na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy, prezentacja.
2. Narzędzia (środki) dydaktyczne: prezentacje multimedialne, teksty źródłowe, Internet, rzutniki multimedialne.

VI. FORMA I KRYTERIA ZALICZENIA MODUŁU

Forma zaliczenia modułu. Kryteria oceny formującej:

1. Pisemny sprawdzian wiedzy – kryteria oceny:

- 51% - 60% - ocena dostateczna,
- 61% - 70% - ocena dostateczna plus,
- 71% - 80% - ocena dobra,
- 81% - 90% - ocena dobra plus,
- 91% - 100% - ocena bardzo dobra.

2. Przygotowanie prezentacji – kryteria oceny:

- **3,0 (dostateczny)** – przygotowanie i zaprezentowanie na forum prezentacji,
- **3,5 (dostateczny plus)** – przygotowanie i zaprezentowanie na forum prezentacji oraz znajomość literatury źródłowej,
- **4,0 (dobry)** – przygotowanie i zaprezentowanie na forum prezentacji oraz znajomość literatury źródłowej, umiejętność analizy i syntezy treści źródłowych,
- **4,5 (dobry plus)** – przygotowanie i zaprezentowanie na forum prezentacji oraz znajomość literatury źródłowej, umiejętność analizy i syntezy treści źródłowych, poprawność wnioskowania,
- **5,0 (bardzo dobry)** – przygotowanie i zaprezentowanie na forum prezentacji oraz znajomość literatury źródłowej, umiejętność analizy i syntezy treści źródłowych, poprawność wnioskowania, pomysłowość proponowanych rozwiązań.

3. Obserwacja i ocena postaw studenta wynikających z:

- realizacji zadań przygotowanych w ramach ćwiczeń,
- zaangażowania w pracę grupy,
- zachowań i aktywności w trakcie wykładów i ćwiczeń,
- prowadzenia merytorycznej dyskusji,
- potrzeby ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego.

Kryteria oceny podsumowującej:

- średnia ocen formujących

VII. BILANS PUNKTÓW ECTS - NAKŁAD PRACY STUDENTA

Kategoria	Obciążenie studenta
Liczba godzin realizowanych przy bezpośrednim udziale nauczyciela (godziny kontaktowe)	30
Udział w wykładach	15
Udział w ćwiczeniach	15
Samodzielna praca studenta (godziny niekontaktowe)	20
Przygotowanie do zajęć	8
Przygotowanie do kolokwium zaliczeniowego	8
Przygotowanie prezentacji multimedialnej	4
Łączna liczba godzin	50
Punkty ECTS za moduł	2

VIII. ZALECANA LITERATURA

Literatura podstawowa:

1. Brągiel J., Badora S., (2005), *Formy opieki, wychowania i wsparcia w zreformowanym systemie pomocy społecznej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole.
2. Dąbrowski Z., (2006), *Pedagogika opiekuńcza w zarysie*, t. I i II, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn.
3. Dąbrowski Z., Kulpiński F., (2002), *Pedagogika opiekuńcza, historia, teoria, terminologia*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn.
4. Gajewska G., (2009), *Pedagogika opiekuńcza. Elementy metodyki*, Wydawca PEKW „Gaja”, Zielona Góra.
5. Kustra Cz., Fopka-Kowalczyk M., Bandura A., (red.), (2017), *Opieka i wsparcie jako zadanie całonocne: studia z pedagogiki opiekuńczej*, Wydawnictwo Edukacyjne „Akapi”, Toruń.
6. Pyrzyk I. J., (2006), *Wprowadzenie do pedagogiki opiekuńczej*, Wydawnictwo Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna we Włocławku, Włocławek.
7. Śliwerski B., (2006), *Pedagogika. Subdyscypliny wiedzy pedagogicznej*, Tom 3, Gdańskie Wydawnictwo Pedagogiczne, Gdańsk.

Literatura uzupełniająca:

1. Kelm A., (2000), *Węzłowe problemy pedagogiki opiekuńczej*, Wydawnictwo „Żak”, Warszawa.
2. Sendyk M., (2001), *Spoleczne przystosowanie dzieci z poczuciem sieroctwa duchowego*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków.
3. Wosik-Wala D., (red.), (2011), *Rodzinne i instytucjonalne środowiska opiekuńczo-wychowawcze*, Wydawnictwo UMCS, Lublin.